

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТИ
Химия және химиялық технология факультеті
Жалпы және бейорганикалық химия кафедрасы

Пән бойынша қорытынды емтихан бағдарламасы
«Химия»

Білім беру бағдарламасы:
«6B05102 - Биология»

Алматы 2022 ж.

Корытынды емтихан бағдарламасын жалпы және бейорганикалық химия кафедрасының х.ғ.к., доцент Тугелбаева Лейла Маханбетовна Дайындаған

Жалпы және бейорганикалық химия кафедрасының мәжілісінде қаралып, ұсынылды

«13» қыркүйек 2022 жылғы, № 3 хаттама.

Кафедра менгерушысы _____ Ниязбаева А.И.
(Колы)

Кіріспе

1. Жалпы ақпарат

Студенттер: «6B05102 - Биология» білім беру бағдарламасының бакалавриат студенттері

- Бөлім: қазақ тілі
- Емтихан формасы: стандартты емтихан, жазбаша
- Емтихан пішімі: онлайн, синхронды
- Бейне жазу: қажет емес

2. Емтихан ережелері

Емтихан сессиясына АБ1, АБ2 нәтижелері бойынша кемінде 100 балл жинаған және төлем бойынша берешегі жоқ студенттер жіберіледі. Онлайн емтиханың басталуына 15 минут қалғанда оқытушы студенттерді отырғызып, жеке қуәлігі бойынша студенттердің жеке басын тексереді, сабакқа қатысу парактарын толтырады.

Емтихан кезінде студенттерге парактарды, ұялы телефондарды, смарт сағаттарды және қосалқы ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізу үшін пайдаланылуы мүмкін басқа да техникалық және басқа құралдарды алғып жүргүре және пайдалануға тыйым салынады, басқа студенттермен және бөгде адамдармен сөйлесуге тыйым салынады.

Емтихан кезінде факультеттің ғылыми кеңесі бекіткендерді ғана (калькулятор, периодтық жүйе, ерігіштік кестесі және т.б.) пайдалануға болады.

Студенттің емтихан тапсыру процесі емтихан билетін автоматты түрде жасауды қамтиды, оған студент жазбаша жауап беруі керек.

Ұзақтығы

Емтиханың ұзақтығы турға 2 сағатты құрайды.

Емтихан ережелері

Емтихан студенттер мен оқытушыларға алдын ала белгілі болуы тиіс кесте бойынша өткізіледі.

Оқытушы

- ✓ Әзірленген емтихан сұрақтарын Univer жүйесіне саулнамасына жүктейді (univer.kaznu.kz). Мұғалімге емтихан сұрақтарын жариялауға рұқсат етілмейді. Тек қорытынды емтиханың бағдарламасы ғана айтылады.
- ✓ Univer жүйесінде «Пән бойынша қорытынды емтихан» құжаты орналастырылған, онда:
  - емтихан ережелері;
  - бағалау саясаты;
  - сабак кестесі;
  - емтихан бағдарламасы;
  - ұсынылатын әдебиеттер.

Емтиханды бақылау.

Емтихан камералары орнатылған аудиторияда өтеді. Емтиханды бақылау – онлайн прокторинг. Прокурорлар емтихан алушылардың тесттерді адаптациялық бақылайды: олар тапсырмаларды өз бетінше орындайды және қосымша материалдарды пайдаланбайды.

Емтихан өтетін бөлмемде бейтаныс адамдар мен қосымша ақпарат көздері болмауы керек.

Бағалау саясаты

Емтихан сұрақтарының екі блогы пән бойынша когнитивтік, функционалдық, жүйелік оқыту нәтижелеріне қол жеткізуі бағалауды қамтамасыз ететін теориялық және практикалық сұрақтардан тұрады.

Бірінші сұраққа – 50 үпай, екінші сұраққа – 50 үпай. Барлығы 100 үпай.

Емтихан тапсырғаннан кейін:

- ✓ Үпай жинау уақыты 48 сағатқа дейін.
- ✓ Тестілеу нәтижелерін тексеру нәтижелері бойынша қарауға болады. Егер студент емтихан тапсыру ережелерін бұзса, оның нәтижесі жойылады.

Тапсырмалар құрастырылатын тақырыптар

Химияның негізгі стехиометриялық заңдары. Заттар массасының сақталу заңы. Құрам түрақтылық заңы. Газ заңдары. Авогадро заңы. Эквивалент. Эквиваленттің молярлық массасы. Эквиваленттер заңы. Атом мен молекула жайлы ұғымдардың тууы мен дамуы. Атомдық және молекулалық массаларды анықтау тәсілдері.

Атом құрылышы. Атом құрылышының күрделілігін дәлелдейтін тәжірибелер. Атомдық спектрлер. Квант сандары. Көп электронды атомдардың орбитальдарының электрондармен толу ұстанымдары: Энергияның минимум ұстанымы, Паули ұстанымы, Хунд ережесі.

Периодтық заң мен периодтық жүйе. Атомдардың, электрондық құрылымы және Д.И.Менделеев жасаған элементтердің периодтық жүйесі және оның маңызы. Элементтердің периодтық қасиеттері.

Химиялық байланыс және молекулалардың құрылышы мен құрылымы. Коваленттік байланыстың сипаттамалары мен қасиеттері. Донорлы-акцепторлы байланыс. Толық гибридтену тұжырымы бойынша молекулалардың кеңістіктең пішіні. Атомдық орбитальдардың гибридтенуі туралы түсінік. Иондық, металдық және сутектік байланыстар. Молекулааралық әсерлесулер.

Химиялық реакциялардың жылдамдығы және оған әсер ететін факторлар. Әрекеттесуші массалар заңы. Температураның әсері. Катализ. Қайтымды және қайтымсыз реакциялар. Химиялық тепе-тендік және оған әсер ететін факторлар. Ле-Шателье ұстанымы.

Су. Дисперстік жүйелер. Ерітінділер туралы жалпы мәліметтер. Ерітінділердің кұрамын сипаттау. Заттардың судағы ерігіштігі. Ерітінділердің концентрациялары. Сулы ерітінділердегі бейэлектролиттер мен электролиттер. Сұйытылған идеал ерітінділердің қасиеттері. Осмос және бу қысымы, қатуы және кайнауы. Сулы ерітінділердегі қышқылды-негіздік тепе-тендік: судың диссоциациялануы, сутектік көрсеткіш, тұздардың гидролизі.

Тотығу-тотықсыздану процестері теориясының негізгі ұғымдары. Тотығу-тотықсыздану реакцияларының негізгі типтері. Тотығу-тотықсыздану реакциялары коэффициенттерін таңдау әдістері: электрондық баланс әдісі.

Координациялық-комплексті қосылыштар. Координациялық теория. Оның ең маңызды тұжырымдары. Координациялық қосылыштардың негізгі типтері мен атаулар жүйесі.

Металдардың жалпы қасиеттері. Негізгі топшада орналасқан металдар және олардың қасиеттері (I, II және III негізгі топша элементтері) Қосымша топшада орналасқан металдар (Cu, Mn) және олардың қасиеттері.

IVA және VA топшасында орналасқан бейметалдар және олардың қасиеттері. VIA және VIIA топшасында орналасқан бейметалдар және олардың қасиеттері.

Емтиханға дайындық үшін ұсынылатын оқу көздері

1. Бірімжанов Б.А. Жалпы химия. Алматы, ҚР ЖОО қауымдастыры, 2011.
2. Ниязбаева А.И., Бейсембаева Л.К., Пономаренко О.И. Бейорганикалық химия. Алматы. «Қазақ университеті», 2016. -206 б.
3. Ниязбаева А.И., Қалабаева М.Қ., Далябаева Н.С. «Жалпы және бейорганикалық химия» курсы бойынша тесттер жинағы. Алматы. «Қазақ университеті», 2017. -114 б.
4. Глинка Н.А. Общая химия./ Под ред. А.И.Ермакова. - 28-е изд., перераб, и доп.- М.: Интеграл-Пресс, 2013. - 728 с.
5. Ахметов, Н.С. Общая и неорганическая химия. - М., 2008
6. Бекішев Қ., Рысқалиева Р. Жалпы химия есептері мен жаттығулары. - Қазақ университеті, 2015 – 176 б.

Интернет ресурстар

7. www.chem.msu.ru
8. www.alhimik.ru
9. www.xumuk.ru
10. www.chemistry-chemists.com
11. www.rushim.ru
12. <http://www.chemport.ru/>
13. <http://www.chemistry.narod.ru/>
14. <http://hemi.wallst.ru/>
<http://www.college.ru/chemistry/>